

Tiltaksplan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø

Romolslia skole

Innhold

<u>Forord</u>	3
<u>1. Formål</u>	4
<u>2. Opplæringsloven § 9a - Elevenes skolemiljø</u>	4
<u>3. Definisjoner på krenkende atferd</u>	11
<u>4. Forebygging</u>	11
På elevnivå:	12
På trinnivå:	12
På skolenivå:	13
Arbeidsløypa for aktivitetsplikt	13
Ansvarsfordeling - rektor/ ansatte :	13
- elevene/foresatte/elevråd/AMG:	14
<u>5. Ordensreglement</u>	15
<u>6. Hvordan skaffer vi oss informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet</u>	15
<u>7. Hvordan behandler vi denne informasjonen</u>	16
<u>8. Informasjonsrutiner</u>	16
<u>9. Skolens håndhevelse av §9A</u>	17
<u>10. Hvordan dokumenterer vi at vi gjør det som står i vår sosiale handlingsplan i praksis</u>	17
<u>11. Evaluering av det forebyggende arbeidet</u>	17

12. §9A Henvendelse/ notat	18
13. Tiltak når mobbing er avdekket	20
14. Ordensreglement for Trondheim Kommune	21
15. Trivselsregler	25
16. Årshjul for HMS arbeid	26
17. Evalueringsskjema for kontaktlærere knyttet til § 9a	28
18. Kontaktlærers ansvarsområder knyttet til elevenes læringsmiljø	30

Plan for å sikre elevene et godt psykososialt læringsmiljø ved Romolslia skole.

Forord

«Vi kan – Vi trives – Vi lærer»

Skolens visjon vektlegger at det er et mål at alle elevene ved skolen skal oppleve **glede og mestring** hver dag. I dette tillegges det at de skal føle seg trygge og inkludert blant både medelever og de voksne ved skolen. Gjennom det inkluderende miljøet som skolen legger til rette for, skal elevene glede seg til å gå på skolen for å lære og for å møte venner. Alle elever skal føle **mestring** på sitt nivå. Når det er tilrettelagt for at elevene kan oppleve glede, trivsel og mestring i deres daglige møte med skolen, kan god og grundig **læring** skje. Ansatte, foreldre og elever vil sammen jobbe aktivt for at Romolslia skole skal kunne gi alle elevene et godt og trygt psykososialt miljø. (Jfr. Opplæringslovens §9A)

1. Formål

Alle barn og unge har rett til et læringsmiljø uten mobbing. Barn og unge skal oppleve trygghet og inkludering på alle arenaer de ferdes. Alle voksne som omgås barn er viktige rollemodeller og kan bidra med å se, handle og følge opp når uønskede hendelser skjer (Partnerskap mot mobbing).

For å sikre elevene et godt skolemiljø, forplikter Romolslia skole seg til å arbeide for at barn ikke skal bli utsatt for krenkende ord og handlinger som mobbing, utestengning, uthenging, vold, diskriminering eller rasisme på skolen.

Romolslia skole legger vekt på:

- At alle ansatte aktivt følger med, griper inn, varsler, undersøker og setter inn tiltak (innen fem dager) hvis en elev ikke har et trygt skolemiljø.
- At skolen, elevene og foresatte samarbeider om å forebygge, avdekke og håndtere krenkende ord og handlinger.
- At tydelig ledelse er en forutsetning for å skape et trygt læringsmiljø for våre elever.

2. Opplæringsloven § 9a - Elevenes skolemiljø

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevane har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevane blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd.

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

§ 9 A-7. *Det fysiske miljøet*

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid tilrår. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningsloven som om det var gjort enkeltvedtak.

§ 9 A-8. *Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet*

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

Elevrådet kan oppnemne representantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og styresmaktene i skolemiljøsaker. Dersom det finst eit arbeidsmiljøutval eller liknande organ ved skolen, kan elevane møte med opp til to representantar når utvalet behandlar saker som gjeld skolemiljøet. Representantane skal bli kalla inn til møta med talerett og rett til å få meininga si protokollert. Dei skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som inneheld opplysningar som er omfatta av lovfesta teieplikt.

Representantane skal få den informasjonen dei treng, men ikkje opplysningar som er omfatta av lovfesta teieplikt. I den mon det trengst, har dei rett til opplæring for å skjøtte oppgåvene og fritak frå undervisninga.

§ 9 A-9. Informasjonsplikt og rett til å uttale seg

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til Fylkesmannen etter § 9 A-6.

Dersom skolen finn ut at noko ved skolemiljøet kan skade helsa til elevane, skal elevane og foreldra snarast mogleg varslast om det.

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet, elevrådet og foreldra skal haldast informerte om alt som er viktig for skolemiljøet, og så tidleg som mogleg takast med i arbeidet med skolemiljøtiltak. Dei har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjeld det systematiske arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som er viktige for skolemiljøet.

§ 9 A-10. Ordensreglement

Kommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte grunnskole, og fylkeskommunen skal gi forskrift om ordensreglement for den enkelte vidaregåande skole.

Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om orden og oppførsel, om kva tiltak som kan nyttast mot elevar som bryt reglementet, og om korleis slike saker skal behandlast.

Skolen kan berre nytte tiltak som er fastsette i ordensreglementet. Tiltaka skal ikkje innebere fysisk refsing eller anna krenkjande behandling. Før det blir teke avgjerd om tiltak, har eleven rett til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav c om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

§ 9 A-11. Bortvising

Kommunen kan fastsetje i ordensreglementet at grunnskoleelevar kan visast bort frå undervisninga dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Elevar på 1. til 7. årstrinn kan visast bort for enkelttimar eller resten av dagen, og elevar på 8. til 10. årstrinn kan visast bort for opp til tre dagar.

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar i vidaregåande skole kan visast bort frå undervisninga i opp til fem dagar dersom dei bryt reglementet i alvorleg grad eller fleire gonger. Det kan like eins fastsetjast at elevar kan visast bort for resten av skoleåret dersom brota er særleg alvorlege.

Rektor kan vedta bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Fylkeskommunen kan vedta at ein elev i vidaregåande skole skal visast bort for resten av skoleåret. Om ikkje kommunen eller fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor gi lærarar høve til å vise bort elevar frå si eiga undervisning for ei opplæringsøkt, men ikkje meir enn to klokketimar.

Før det blir gjort vedtak om bortvising, skal ein ha vurdert andre tiltak. Foreldra skal varslast før ein elev på 1. til 7. årstrinn blir bortvist for resten av dagen.

§ 9 A-12. Tvangsmulkt

For å sikre gjennomføringa av vedtak etter § 9 A-6 fjerde ledd kan Fylkesmannen og klageinstansen fastsetje tvangsmulkt for skoleeigaren. Avgjerd om tvangsmulkt kan gjerast samtidig med vedtak etter § 9 A-6 fjerde ledd eller seinare.

Ei avgjerd om tvangsmulkt får verknad når skoleeigaren ikkje held fristen for gjennomføring av vedtaket etter § 9 A-6 fjerde ledd, og mulkta går inntil vedtaket er oppfylt. Ei avgjerd om tvangsmulkt får ikkje verknad dersom det blir uråd å rette seg etter vedtaket og den ansvarlege ikkje kan noko for dette.

Avgjerda om tvangsmulkt skal behandlast i samsvar med reglane i forvaltningsloven kapittel IV og V. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

Mulkta går til statskassa. I særlege tilfelle kan tvangsmulkta reduserast eller falle bort. Departementet kan gi forskrift om kva slags tvangsmulkt som kan nyttast, og om kor stor mulkta skal vere.

§ 9 A-13. Straffansvar

Med bøter, fengsel i opp til 3 måneder eller begge delar blir den straffa som forsettleg eller aktaust, og alvorleg eller gjentekne gonger, bryt plikta etter § 9 A-4 første og andre ledd og § 9 A-5. Med bøter, fengsel i opp til 3 måneder eller begge delar blir rektoren straffa som forsettleg eller aktaust, og alvorleg eller gjentekne gonger, bryt plikta etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd.

Dersom § 9 A-4 første til fjerde ledd eller § 9 A-5 er brotne av nokon som handlar på vegner av skolen, kan skoleeigaren straffast, jf. straffeloven § 27.

Fristen for forelding av straffansvaret er 5 år.

§ 9 A-14. Erstatningsansvar og bevisbyrde

Reglane i lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning kapittel 2 gjeld for saker om psykososialt skolemiljø etter reglane i dette kapitlet.

Dersom det i saker etter første ledd ligg føre tilhøve som gir grunn til å tru at skoleeigaren ikkje har følgd reglane i eller i medhald av kapittel 9 A om psykososialt skolemiljø, skal dette leggjast til grunn med mindre skoleeigaren gjer noko anna truleg.

§ 9 A-15. Forskrift om skolemiljøet

Departementet kan gi forskrift om krav til skolemiljøet.

3. Definisjoner på krenkende atferd

Mobbing innebærer at en eller flere elever eller ansatte sier eller gjør vonde og ubehagelig ting mot en annen elev. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger.

Utestenging betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget fordi de har annen hudfarge, en annen religion eller snakker et annet språk.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, seksuell legning, funksjonsevne, tro, hudfarge eller etnisk opprinnelse.

Uthenging innebærer krenkende ord og negativ omtale, også på internett og sosiale medier.

4. Forebygging

Ansatte ved Romolslia skole har et ansvar for at barn og unge inkluderes i gode læringsmiljøer.

På Romolslia skole skal alle som har ansvar for barn og unge ha fokus på å utvikle et godt læringsmiljø. Det innebærer kunnskap om:

- o klasseledelse
- o relasjoner mellom ansatt og elev
- o relasjoner mellom elevene
- o krenkende atferd
- o regler og regelhåndhevelse
- o sosial kompetanse og læringsmiljø
- o gjensidige forventninger (mellom deltakerne i skolesamfunnet)
- o samarbeid skole – hjem
- o involvering av elever i læringsarbeidet
- o fysisk miljø

På Romolslia skole vektlegger vi undervisningsformer og pedagogisk organisering som inkluderer alle elever i fellesskapet. Vi gjennomfører faste aktiviteter som blant annet skal styrke fellesskapet og la elever lykkes på ulike områder, jfr. Ryddolf.

Læringsmiljøet diskuteres regelmessig, og ansatte, elever, foreldre er aktive bidragsytere for å skape et godt psykososialt miljø (se årshjul).

Romolslia skole har følgende rutiner for å forebygge at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger:

- Fokusere på temaet fra 1 – 7 trinn (jfr. Ryddolfevaluering og årshjul).
- Jobbe med sosial kompetanse på alle trinn, jfr. «Det er mitt valg».

På elevnivå:

- Samtale med enkeltelever.
- Samarbeide med hjemmet.
- Utarbeide gode rutiner for fadderordninga.

På trinn-nivå:

- Skape gode rutiner fra 1. trinn.
- Lage tydelige klasseregler mot krenkende atferd.
- Gjennomføre trivselstiltak f.eks. turer, arrangement, hemmelig venn, dagens elev, fadderordning og lignende
- Ha regelmessige trinnmøter med fokus på trivsel og læring.

På skolenivå:

- Skape felles holdninger i hele personalet (tema på personalmøter).
- Utøve nulltoleranse mot krenkende atferd.
- Evaluere skoleuka hver fredag mht. arbeidsinnsats, atferd og sosialt samspill (jfr. Ryddolfskjema).
- Fremme positiv atferd.(LØFT) («Det du gir mest oppmerksomhet får du mest av!»)
- Sørge for tilstrekkelig voksentetthet i inne- og utetid.
- Ha klare ”kjøreregler” for akseptabel atferd.
- Være empatiske, tydelige og grensesettende voksne.
- Ta i bruk varierte undervisningsmetoder.
- Arrangere Ryddolf regelmessig (fortrinnsvis hver fredag).
- Gjennomføre felles sosiale aktiviteter.
- Ha trivselsledere i friminutta.
- Ta ansvar for et tett og godt teamsamarbeid.
- Påse at krenkende atferd som tema blir tatt opp på alle foreldremøter.

Arbeidsløypa for aktivitetsplikt:

Alle som arbeider på skolen, skal **følge med** på om elevene har et godt skolemiljø, og **gripe inn** mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig. Alle har plikt til å **varsle** rektor ved mistanke eller kjennskap om at en elev ikke har det trygt. Ved krenkelser begått av voksne, skal rektor varsles. Hvis en ansatt har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt, skal skolen **undersøke** elevens skolemiljø. Det skal settes inn egnede **tiltak** hvis en elev ikke har et trygt skolemiljø.

Ansvarsfordeling:

Rektor skal:

- Være skolens tydelige leder.
- Være opptatt av elevenes læringsmiljø, og ta ansvar for at § 9A i opplæringsloven blir etterfulgt, herunder påse at alle ansatte har god kunnskap om aktivitetsplikten (§9A-4), og handle i tråd med denne.
- Varsles ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt.
- Varsle skoleeier ved alvorlige tilfeller mellom elever, eller hvis en voksen krenker elev.
- Sikre at skolen lager en skriftlig plan innen fem dager når det skal gjøres tiltak i ei sak, og informere foreldre om hva som blir gjort.
- Sørge for at «Tiltaksplan mot krenkende atferd» gjennomgås med ansatte, foreldre og elever hvert år i august/ september.

Ansatte skal:

- Skape gode relasjoner.
- Vise interesse for hver enkelt elev, og stille tydelige krav.
- Ha gode rutiner.
- Være godt forberedt og organisere trinnet og undervisninga på en slik måte at det støtter opp rundt arbeidet mot mobbing og annen krenkende atferd.
- Ha ansvar for forebyggende arbeid.
- Utarbeide sosiale ”trafikkregler” for trinnet, og være forbilde.
- Være vennlig, omsorgsfull og ha klare linjer, med andre ord vise varme og autoritet. Læreren har sanksjonsmyndighet hvis normene brytes.

- Engasjere foreldrene i det sosiale arbeidet/ det generelle forebyggende arbeidet mot krenkende atferd.(f.eks ved konferansetimer, foreldremøter m.m.).
- Motivere elevene til å bry seg.
- Utøve nulltoleranse mot krenkende atferd.
- Utøve sin aktivitetsplikt(Følge med - Gripe inn - Varsle - Undersøke - Sette inn tiltak).

Elevene skal:

- Bidra til at alle trives og har det bra.
- Vise omsorg og respekt for medelever og voksne på skolen.
- Si i fra til en voksen hvis de ser mobbing eller annen krenkende atferd.

Foresatte skal:

- Skape positive holdninger hos barna til skolen og til medelever.
- Samtale jevnlig med sine barn om hvordan barnet selv og medelevene har det på skolen.
- Ta kontakt med skolen ved mistanke om krenkende atferd av egne eller andres barn.
- Samarbeide med skolen i arbeidet med å skape et godt psykososialt miljø.
- Bruke FAU aktivt for å forebygge krenkende atferd.

Elevrådet skal:

- Ha kontinuerlig fokus på positivt elevmiljø.
- Være gode og positive forbilder for alle elever på skolen.

Elevrådskontakten skal:

Sørge for at § 9A og “Tiltaksplana for å sikre elevene et godt psykososialt miljø” blir gjort kjent for elevrådet.

Intern arbeidsmiljøgruppe (AMG) skal:

- Ha medansvar for at alle opplever gode og lærerike skoledager.
- Bidra aktivt til at læringsmiljøet ved skolen er trygt og godt.
- Gjennomføre regelmessige møter der krenkende atferd er tema, minimum 2 ganger pr. år.
- Påse at personalet blir oppdatert på saker som AMG har tatt opp.

5. Ordensreglement/ Trivselsregler

Skolen forholder seg til Trondheim kommunes ordensreglement og har trivselsregler som gjøres kjent for foreldrene ved oppstart nytt skoleår. (Se punkt 20, side 19)

6. Beskrivelse av hvordan vi skaffer oss informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet

- Utviklingsamtaler (minimum to hvert år.)
- Elevundersøkelse hvert år.
- Elevsamtaler minst to ganger pr skoleår.
- Ukentlig evaluering av læringsmiljøet jfr. Ryddolfskjema.
- Observasjoner gjort av den enkelte ansatte i timer og friminutt
- Hjem – skole samtaler
- Jevnlige tema på team og personalmøter
- Jevnlige og gode dialoger med FAU

7. Beskrivelse av hvordan vi behandler ervervet informasjon

Alle ansatte har aktivitetsplikt:

« Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvar for at dette blir gjort. »(Opplæringsloven §9a-3).

Det fastslås her at alle ansatte har en aktivitetsplikt som består av:

- Å følge med
- Å gripe inn
- Å varsle
- Å undersøke
- Å sette inn tiltak

Bestemmelsen om aktivitetsplikt gjelder både situasjoner der krenkende ord eller handlinger kommer fra medelever og der de kommer fra personalet. Aktivitetsplikten gjelder også dersom en ansatt får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt. Den enkelte ansatte varsler elevens kontaktlærer og rektor.

Rektor og kontaktlærer har et særlig ansvar for å følge opp all informasjon han/hun får for å skape et godt psykososialt miljø i klassen og god trivsel for den enkelte elev.

NB! Rektor skal varsle skoleeier ved alvorlige tilfeller mellom elever, eller hvis en voksen krenker elev.

8. Informasjonsrutiner

Det informeres om skolens arbeid med skolemiljøet, herunder også Opplæringslovens § 9A, på:

- Skolens hjemmeside
- I FAU ved første møte om høsten
- Foreldremøte ved oppstart om høsten
- Internt i personalet ved oppstart om høsten
- I elevrådet
- I klassen ved kontaktlærer

Ansvar: rektor

9. Skolens håndhevelse av § 9A

På Romolslia skole skal alle elever og foreldre oppleve å bli tatt på alvor hvis de kommer til skolen med bekymring om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger.

Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe slik atferd.

Elever som har opplevd å bli utsatt eller selv har utsatt andre for krenkende ord eller handlinger, skal vite at de blir fulgt opp av ansatte ved skolen. Når ansatte ved skolen har mistanke om eller kunnskap om at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger, skal dette følges opp umiddelbart. Skolen skal sikre at oppfølginga skjer i tråd med lover og forskrifter.

Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen følger opp saker som gjelder skolemiljø.

10. Hvordan dokumenterer vi at vi gjør det som står i vår tiltaksplan i praksis

Skolen dokumenterer dette i et årshjul for arbeidet med § 9A, med tidsanvisning for gjennomføring.

11. Evaluering av skolens arbeid med elevmiljøet

1. Evaluering av elevenes arbeidsmiljø/skolemiljø gjennomføres hver fredag av lærer og klassen samlet. Her skal elevenes stemmer bli hørt. Resultatet av evalueringa går direkte til rektor. Dersom rektor får informasjon om forhold det må tas tak i, gjøres følgende:
  - Samtale med kontaktlærer
  - Samtale med teamet
  - Tas opp i personalmøte
  - Tas opp med klassen
2. Evaluering av arbeidet med elevmiljøet og tiltaksplana gjennomføres med personalet minimum én gang hvert semester.
3. Behandles i råd og utvalg mai/ juni hvert år.

12. §9A -HENVENDELSE/ VARSLING/ - NOTAT

Dato: _____ Navn på elev, eller den saken gjelder: _____

Henvendelse / varsling fra:

Elever   Foreldre/foresatte   Ansatte   Andre: _____

Pr. telefon   Mail   SMS   Formelt (avtalt møte)   Uformelt

Hva gjaldt henvendelsen / varslinga?

Undersøkelse/Konklusjon:

Dersom det konkluderes med at eleven ikke har et trygt skolemiljø, lages en tiltaksplan/aktivitetsplan innen fem dager.

NB! Ansvar: Rektor

13. Tiltak når mobbing er avdekket

- Rektor kontakter de foresatte og informerer om hva skolen vil gjøre. Skriftlig aktivitetsplan/tiltaksplan utarbeides innen fem dager.
- Kontaktlærer og rektor (evt. foreldre) samtaler med elev som blir mobbet.
- Kontaktlærer og rektor (evt. foreldre) samtaler med mobberen.
- Er det flere som mobber, samtaler vi med disse hver for seg og deretter samlet.
- Foresatte til begge parter innkalles til samtale.
- Forpliktende avtaler skrives og undertegnes av mobber, mobbeoffer, kontaktlærer, foresatte og rektor.
- Det lages en plan for oppfølging.
- Felles foreldremøte vurderes avholdt.
- Tiltak som iverksettes dokumenteres og evalueres.
- I alvorlige saker skal hjelpeapparat kobles inn: Politiets forebyggende gruppe, helsesøster, BFT, skoleteamet. Rektor varsler skoleeier.

14. Ordensreglement for Trondheim kommune

Ordensreglementet for Romolslia skole tar utgangspunkt i TK sitt ordensreglement.

I INNLEDNING

§ 1. Hjemmel

Med hjemmel i lov av 17.juli 1998 nr.61 om grunnskolen og den videregående opplæring (opplæringsloven) og i medhold av bystyrevedtak av 15.juni 2006, fastsettes forskrift om felles ordensreglement for skolene i Trondheim.

§ 2. Formål

Trondheimsskolen skal være preget av samarbeid, trivsel, respekt og medansvar. Ordensreglementet er et virkemiddel for å nå denne målsettingen og for å sikre at skolesamfunnet skal være en lærings- og arbeidsplass der alle trives og får mulighet til å gjøre en god jobb.

§ 3. Virkeområde

Ordensreglementet omfatter alle grunnskoler. Reglementet kan ikke fravikes

I tillegg skal den enkelte skole lage utfyllende ordensregler tilpasset skolens behov. Rektor fastsetter disse etter høring i skolens ulike organer.

Ordensreglementet gjelder for alle aktiviteter i skolens regi, uavhengig av sted. Ordensreglementet gjelder også skoleveien.

II REGLER OG SANKSJONER

§ 4. Generell oppførsel

Som elev har du både rettigheter og plikter.

1. Du har krav på:

- at alle behandler deg på en ordentlig måte
- at andre viser deg respekt og lar dine eiendeler være i fred og at du skal være fri for fysisk, psykisk og verbal plaging/mobbing
- at lærere og ansatte griper inn og reagerer mot mobbing

2. Du har plikt til å:

- behandle andre på en ordentlig måte
- vise andre respekt og la deres og skolens eiendeler være i fred
- ikke plage, sjikanere eller mobbe noen, verken fysisk, psykisk eller verbalt
- arbeide for et godt lærings- og skolemiljø

3. Farlige gjenstander

Det er ikke tillat å ta med eller bære kniv, våpen eller andre gjenstander som kan skade en selv eller andre.

4. Rusmidler

Det er forbudt å være ruset, bruke, oppbevare, omsette eller være i besittelse av tobakk (snus/skrå), alkohol, narkotika eller andre rusmidler.

5. Mobbing og annen voldelig adferd

Voldelig adferd eller trusler om vold skal ikke aksepteres i Trondheimsskolen. Mobbing er fysiske og /eller psykiske angrep som ever tid er rettet mot en eller flere elever og/ eller ansatte. Dette regnes som vold.

5.1 Kjønnrelatert trakassering

Forskjellsbehandling, fysisk eller psykisk angrep på grunn av kjønn er ikke tillatt.

Kjønnrelatert, herunder også seksualisert trakassering, er et problem parallelt med mobbing som ikke tillates i Trondheimsskolen.

5.2 Rasisme

Negative fordommer og generaliserende oppfatninger om etniske grupper, og diskriminering, dvs. nektelser av lik behandling på etnisk grunnlag, er ikke akseptabelt.

5.3 Religiøs trakassering

Negativ forskjellsbehandling eller mobbing i forhold til religiøs tilknytning er ikke tillatt.

6. Juks

Ved juks eller forsøk på juks i forbindelse med skolearbeid, kan rektor selv fastsette at arbeidet annulleres og/ eller benytte annet refselsestiltak.

7. Symbolbruk

Det er ikke tillatt å bruke symboler for rusmidler eller noe som kan virke støtende, på klær, smykker, plakater og lignende.

§ 5 Sanksjoner – tiltak ved brudd på ordensreglene

1. Kontroll

Ved skjellig grunn til mistanke om overtredelse av § 4, pkt 3 og/ eller pkt 4 kan skolens ledelse foreta en ytre kontroll av elevenes eiendeler, for eksempel sekker og vesker, samt oppbevaringssteder som disponeres av elevene, for eksempel garderobeskap, bokskap og lignende.

2. Refselsestiltak

Før alvorlige refselsestiltak iverksettes, har eleven krav på å forklare seg muntlig overfor den/ de som skal fatte vedtaket. Eleven har i møte med skolen rett til å ta med seg en person.

3. Straffbare forhold

Dersom det foreligger mistanke om straffbare forhold, skal skolen be om politiets bistand til å gjennomføre kontroll eller andre tiltak. Dette gjelder forhold som tyveri, skadeverk, vold, trusler, tvang, narkotika, rasistiske utsagn og handlinger, seksuell trakassering, sjikane på grunn av religion eller livssyn og lignende.

Elevens foreldre/ foresatte skal så vidt mulig varsles muntlig samtidig som politiet anmodes

om bistand. Foreldre/ foresatte skal uansett varsles skriftlig om at det er søkt om politiets bistand. Straffbare forhold skal anmeldes til politiet.

Dersom den fornærmede er en elev, avgjør eleven/ foreldre/ foresatte om forholdet skal anmeldes.

4. Erstatningsansvar

Ved bevisst skade eller skadeverk på skolens eiendom og utstyr kan eleven, i tillegg til å bli ilagt sanksjoner etter reglementet her, også bli erstatningsansvarlig, jf, skadeerstatningslovens §1-1. Foreldre erstatningsansvarlige etter skadeerstatningslovens § 1-2, for tiden inntil kr. 5000.

Det samme gjelder ved tap eller ødeleggelse av bøker og annet utstyr.

Skolen skal reagere dersom elever ødelegger andre elevs/ ansattes eiendeler.

5. Brudd på ordensreglene kan medføre følgende tiltak:

- a. Muntlig irrettesettelse
- b. Muntlig melding til foreldre/ foresatte
- c. Skriftlig melding til foreldre/ foresatte
- d. Gjenstander som blir brukt på en farlig, provoserende eller krenkende måte kan bli inndratt. Inndratte gjenstander kan leveres tilbake til foreldre/ foresatte. Ulovlige gjenstander overleveres politiet.
- e. Pålegg om oppgaver for å rette opp skade de har påført skolens eiendom eller eiendeler (rydde søppel, fjerne tagging, vaske og lignende).
- f. Beskjed om å møte utenom vanlig skoletid.
- g. Midlertidig eller permanent gruppetilhørighet. Foreldre/ foresatte informeres.
- h. Utestenging av enkeltelever fra spesielle arrangement og aktiviteter.
- i. Individuelt undervisningsopplegg.

6. Bortvisning:

Ved bruk av vold/ og eller trusler, særlig provoserende adferd eller andre grove brudd på ordensreglementet, kan elever på 8.-10. klassetrinn vises bort fra undervisningen i inntil tre dager. Elever på 1.-7. klassetrinn kan vises bort fra undervisningen for enkelttimer og resten av dagen.

Rektor vedtar selv bortvisning etter å ha rådført seg med lærerne til eleven. Før det blir gjort vedtak, skal en ha vurdert å bruke andre hjelpe- eller refselsestiltak. Eleven skal gis mulighet til å forklare seg muntlig. Foreldre/ foresatte til elevene skal varsles før bortvisning iverksettes for resten av dagen på 1.-7.klassetrinn, og før bortvisning for hele dager på 8.-10. klassetrinn, jf. opplæringsloven § 2-10.

7. Flytting av elev til annen skole

”Når omsynet til dei andre elevane tilseier det, kan ein elev i særlege tilfelle flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter første leddet. Før det blir gjort vedtak om å flytte ein elev, skal ein ha prøvd andre tiltak”, jf. opplæringslovens § 8-1, 3. avsnitt. Rådmannen tar avgjørelse i slike saker.

8. Ugyldig fravær

Den enkelte skole fastsetter regler for fravær i sitt ordensreglement. Dersom eleven er borte fra skolen mer enn tre dager, skal hjemmet kontakte skolen.

III SAKSBEHANDLING

1. Generelt

Saksbehandling ved brudd på ordensreglementet følger reglene i opplæringslovens § 2-9, samt saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, herunder kap. III – kap. VI ved enkeltvedtak.

2. Kunngjøring

Reglementet for orden og oppførsel, både det kommunale og det lokale, gjøres kjent for elever, foreldre/ foresatte og ansatte hvert år ved skoleårets begynnelse.

IV IKRAFTTREDELSE

Denne forskriften trådte i kraft 15.juni 2006.

15. TRIVSELSREGLER:

Vi skal være greie mot hverandre så alle kan trives og føle seg trygge på Romolslia skole.

1. Vi arbeider stille og rolig i undervisningsarealene og forstyrrer ikke medelever. Gjennom skolebygget går vi stille og rolig.
2. Vi viser god folkeskikk, er høflige og viser hverandre respekt. Stygg språkbruk godtas ikke på skolen.
3. I friminuttene er vi ute.
Vi leker med alle og holder oss unna farlig lek.
Vi oppholder oss ikke på parkeringsplassen eller foran hovedinngangen.
4. Snøball kaster vi bare på snøballblinkene eller på direkteveggen.
Akebrett er tillatt i akebakkene, men ikke hvis det er is.
Vi sitter på huk eller på baken når vi aker.
5. Vi henger opp klær og setter sko på plassen vår.
6. Vi tar vare på skolens ting. Vi lar andres ting være i fred.
De som tar med leker ut, har ansvar for å bringe disse på plass igjen.
Hvis vi mister/ ødelegger bøker, må disse erstattes.
Skolen er ikke ansvarlig for verdisaker som tas med.

16. ÅRSHJUL FOR ARBEIDET MED § 9A - ROMOLSLIA SKOLE

MÅNED	TILTAK	ANSVAR
Hele året	Jobbe med sosial kompetanse på alle trinn, jfr. «Det er mitt valg».	Kontaktlærer
	Temaet krenkende ord og handlinger fra 1 – 7 trinn	Kontaktlærer
	Evaluerer skoleuka hver fredag mht. elevenes læringsmiljø (jfr. Ryddolfskjema).	Kontaktlærer
Januar	Vennskapsuke	Elevråd/ Elevrådskontakt
Februar	Brukerundersøkelse (kommunal plan)	Rektor /AMG
	Systematisk arbeid med HMS	Rektor/VO
	Arbeidsmiljø som tema elever/ansatte	Lærere/AMG
	Elevsamtale/ utviklingssamtale (feb/mars)	Kontaktlærer
Mars/ April	Vernerunde	Rektor/VO/ Driftsoperatør
	Evaluering av skolens arbeid med elevmiljøet gjennomføres med personalet	Rektor
Mai	Foreldrekonferanser	Kontaktlærere
	Evaluering av elevenes skolemiljø i alle råd og utvalg	Rektor
Juni	Evaluering av skoleåret	Alle
Juli		
August/ September	Gjennomgang av rutiner /standarder	Adm.
	Virksomhetsplan (ligger i Kvaliteket som er kommunens/skolens dokumentarkiv)	Adm.
	Trivselsregler utarbeides med elevene	Kontaktlærer
	Sørge for at «Tiltaksplan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø» gjennomgås med ansatte, foreldre og elever hvert år i august/ september.	Rektor

	<p>Rutine for hvordan skolen skal agere ved egen observasjon av elever som blir utsatt for krenkende atferd - personalets aktivitetsplikt - skal gjennomgås med personalet</p> <p>§9A blir nøye gjennomgått med ansatte og brukere.</p> <p>Denne informasjonen skal meddeles i følgende fora:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolens hjemmeside • I FAU ved første møte om høsten • Foreldremøte ved oppstart om høsten • Internt i personalet ved oppstart om høsten • I elevrådet • I klassen ved kontaktlærer • Første AMG-møtet på høsten 	<p>Rektor</p> <p>Rektor</p>
Oktober	Elevsamtale/ utviklingssamtale	Kontaktlærer
November	<p>Internt tilsyn</p> <p>Foreldrekonferanser/Utviklingssamtaler</p> <p>Lerkendal-seminar om mobbing</p>	<p>Rektor /VO</p> <p>Kontaktlærere</p> <p>Elevråd/ Elevrådskontakt</p>
Desember	<p>Evaluerings av vårt arbeid med skolemiljøet gjennomføres med personalet</p> <p>Intern kontroll på §9A</p>	<p>Rektor</p> <p>Rektor/ VO</p>

17. Evalueringsskjema for kontaktlærere knyttet til Opplæringsloven § 9a med vekt på det psykososiale arbeidet mot elever.

JA NEI

Trinnet mitt har gjennomført trinnmøter der elevenes rettigheter knyttet til Opplæringsloven § 9a er tatt opp.		
Kommentar:		

Elevene er kjent med skolens ordensreglement og konsekvenser ved evt. regelbrudd. Sammen med trinnlærere er det utarbeidet trivselsregler på trinnet.		
Kommentar:		

Jeg har gjennomført foreldremøter og informert om elevenes og foreldrenes rettigheter knyttet til Opplæringsloven § 9a. Skolens ordensreglement og klassens trivselsregler er gjennomgått.		
Kommentar:		

Jeg er kjent med aktivitetsplikta.		
Kommentar:		

Jeg har gjennomført elevsamtaler og utviklingssamtaler med elever og foreldre der temaet blant annet har vært elevens skolemiljø.		
Kommentar:		

Jeg har vurdert elevenes orden og oppførsel knyttet til skolens ordensreglement.		
Kommentar:		

Trinnet har iverksatt tiltak knyttet til det psykososiale miljøet/skolemiljøet ut fra samtaler og undersøkelser utover de forebyggende tiltakene i skolens regi.		
Kommentar:		

_____

Dato

_____

Underskrift

Leveres rektor

18. Kontaktlærers ansvarsområder knyttet til elevenes skolemiljø

- Sette seg inn i lovverk, herunder Opplæringslovens §9A og skolens øvrige planer for elevenes læringsmiljø/skolemiljø.
- Følge årshjul beskrevet i skolens planer for elevenes arbeidsmiljø/skolemiljø

SKOLE-HJEM-SAMARBEID:

- Gjennomføre minst to planlagte utviklingssamtaler i skoleåret.
Vurdering i alle fag og orden og oppførsel mot kompetansemål og ordensreglementet.
- Følge skolens fraværprosedyrer.
- Ved skader kontaktes elevens foreldre/foresatte.
- Sørge for at foreldremøter (min to møter pr. skoleår) blir holdt i tråd med våre standarder.
- Hjemmebesøk i 1. klasse
- Lage egne avtaler for samarbeid med foreldre der barna har spesielle utfordringer.

SOSIALPEDAGOGISK:

- Bygge relasjon til elever og foresatte
- Være årvåkne slik at krenkende atferd raskt blir avdekket.
- Utøve aktivitetsplikta.
- Bruke "Mitt valg" aktivt.
- Ta ansvar for godt samarbeid på tvers av trinn/team.
- Være gode rollemodeller.

TILPASSA OPPLÆRING:

- Gjennomføre underveissamtaler jevnlig.
- Ha den strukturerte utviklingssamtalen (elev-lærer) minst to ganger i året.
- Vurder eleven i alle fag, inkludert orden og oppførsel, opp mot kompetansemål og ordensreglement.
- Sørge for mengde- og nivå differensiering.
- Ta ansvar for utarbeiding av individuell opplæringsplan (IOP) i tråd med enkeltvedtak.
- Sette seg inn i elevenes elevmappe/ og ev. spes.ped.mappe (ESA/ESA sikker)
- Påse at årlige evalueringsrapporter blir skrevet.

ELEVDEMOKRATI:

- Legge til rette for/støtte elevene i elevrådsarbeidet på trinn.
- Informere alle elever om §9A i Opplæringsloven.
- La elevene være delaktig i utforming av trivselsregler.
- Legge til rette for elevmedvirkning.